

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marostorda, Tordaaranyos és Udvarhely-
vármegyék partoktól független, székely érdekű újság

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félére 5 K,
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-
sek díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta
takarékpénztári csekk- és kifizetési szám 0489. sz. la 1

Emlékezzünk Rákócziról!

(II. Rákóczi hampainak hazahozatala évfordulóján.)

Torda, 1915. október 27.

„Jön Rákóczi haza felé,
Főnt szállós a lobogója...
Jön Rákóczi hazafelé,
— Arany koporsóba!”

Tíz évvel előbb szárnyra kelt egy
gondolat: idegenből hazahozni Rá-
kóczi hamvait!

És az íge megvalósult! — A ma-
gyar nemzet jó és bölcs királya
szentesítette a törvényhozásnak 1906-
évi XX törvénycikkét, melynek alap-
ján a nemzeti kegyelet országos
ünnepi gyászpompával a rodostói
temetőből hazaszállította II. Rákóczi
Ferenc, egykori vezérő fejedelmünk
és bujdosó társai — haló poraiban
megáldott — hamvait!

— 1906. évi október 27-én a kas-
sai székesegyház sirboltjában az
édes anyaföld fogadta ölébe a drága
hamvakat és ott pihennek örök nyu-
galomban a magyar nemzet örökös
kegyeletével a nagy Fejedelem dicső-
séges édes anyjával Zrinyi Ilonával
és Rákóczi Józseffel, a fejedelem fiá-
val.

A fejedelmi koporsó körül vannak
a bujdosó társak hamvai: Gróf Ber-
csényi Miklós, Rákóczi fővezére hit-
vesével; Csáky Krisztinával; Gróf
Esterházy Antal a kuruc tábornagy
és Sibrik Miklós a fejedelem udvar-
mestere. (Thököly Imre a késmárki
sirboltba helyeztetett.) A hiven meg-
osztott számkivetés élettársai a ha-
lálban is hívei a nagy Fejedelemnek!

— II. Rákóczi Ferenc és híveiből
álló csapatával 1741. február 21-én
hagyta el Magyarországot és száz-
kilencven év múltán 1906. október
27-én érkezett vissza hazájába, hol
a magyar nemzet áldó imával és
megható kegyelettel fogadta a haló
poraiban hazatért Fejedelmet!

— Rákóczi a hős, a ki minden
földi javaitól megvált és Istenfő
jámorsággal így tesz önvallomást
arról, hogy a nemzet nevében a sza-
badsgért emelte fel fegyverét:

„Nem félek őszintén ki-
nyilatkoztatni előtted, Örök
Igazság, ... hogy egyedül a

szabadság szeretete és a vágy
hazámat felmenteni az ide-
gen járom alól, volt célja
minden tettemnek. Nem ve-
zérlett bosszúvágy, nem a
korona, vagy fejedelemségre
törekvő nagyravágyás, sem
uralkodási ösztön...”

A bécsújhegyi fogságából men-
külés után, midőn 1703. május 12-
én Bercsényivel együtt elhatározták
a szabadságharc tervét, a nemzet-
hez intézett hívó szövegében így szól
Rákóczi a néphez:

„... Édes hazánkért, nem-
zetünkért, régi szabadságunk-
ért, — a hatalmas Istennek
segélyével s az Ő hatalmas
hadakozó karjának erejével,
tökéletes szívvvel, lélekkel
szenteljük életünket s vérün-
ket ontani egyedül hazánk
és nemzetünk szabadságáért
minden privátumok vágyó-
dása nélkül...”

Ime ilyen volt a „Gloriás Rákó-
czi!”

Minél jobban belemélyedünk a vi-
lágáboru forgatagába, annál inkább
erősből a hitem, hogy a magyar nem-
zet történelmi multjának nagy szelle-
mei az eddig megvívott szabadsághar-
caink hősei és félisteneinek lelkei
uralják ma is, a most küzdő fiaink
hősi erejét, hogy már az eddigi
győzelmes csatáikkal kivívták a vi-
lág csodálatát!

Ezért kell nekünk tisztelni a mul-
tat és megőrizni a nemzet nagyjai-
nak emlékeit!

S midőn ma és minden napon
imádkozunk a hadbavonultak dicső-
séges küzdelmeiért, szálljon fel az
égi magasságban a mi fohászko-
dásunk az egykori vezérő fejedelmünk
Rákóczi Ferenc nagy lelkének üd-
vösségéért.

S míg a nemzeti kegyelettel meg-
szentelt hamvak az anyaföldben
alusszák örök álmukat, a halhatat-
lan lelkük legyen ott messze távol
idegenben harcoló fiaink bátor szí-

vében és lelkében, hogy tudjanak
megküzdeni, — élni, halni ugyan-
azért a drága hazáért és szabadsá-
gunkért, melyért egykor Rákóczi is
megharcolt!

Midőn ünnepet szenteltünk a mult
emlékezetének és áldjuk a mai nagy
idők bátor küzdőit, boruljunk le a
dicső Rákóczi szellemének nagysága
előtt is és hirdessük a szabadságért
rajongó igéit s tanuljuk megismerni
az Ő dicsőséges fejedelmi életét és
halálát, mely oly bő forrása volt a
hazaszeretnek! s a melyből örök
életet biztosíthatunk a magyar nem-
zet szabadságának!

— S Te magyar ifjuság, zárando-
kolj a kassai székesegyház sirbolt-
jába s meríts a halhatatlanság for-
rásából, hogy megismervén a hősök
példáit, tudjátok meg, mi a haza?

Tanuljátok meg, hogyan kell élni
a hazáért és mikép kell szeretni a
hazát s hogy ha kell tudjatok meg-
halni az imádott, drága hazáért!

— Rákóczi gloriás lelkével együtt
áldjuk és ünnepeljük a mai hőseink
dicsőséges emlékét!

Harmath Domokos.

Az élet.

Pislogó mécses mellett,
Gyalutlan tölgyfa asztalon,
Egy anyóka diktál, egy leányka ír,
Künn zuhog az eső
és tombol a vihar.
A szél meg mintha
halottat siratna,
Oly keservesen sir!

Villám cikázik az égen
S kísézől reá a menny dörög!
„Várunk, gyere, gyere, vissza!”
a leányka ír;
Öreg anyádat,
szerető apád ne hagyj itt.
A szél meg mintha
halottat siratna,
Oly keservesen sir!...

Messze, e nádfedeles háztól pedig
Levelet irnak a hősök táborából...
Legjobb barátja volt neki, aki ír...

Irja, hogy s mint esett el,
küzdve bátran.
A szél meg mintha
halottat siratna,
Oly keservesen sir...

Egy óriási dörgés —
S mintha értenék e jelt,
Az anyóka könyez, a leányka ír.
Imára kulcsolják apró kezüket.
A szél meg mintha
halottat siratna,
Oly keservesen sir...

Ilyen a katona élete!
Ma még fényes az élet,
Holnap takar a sir!
S ha elfelednek is,
kik szerettek minket —
Sirunk felett a szél,
az hű marad!
Az megsirat!
Az sir!...

Kérnay Saturnó.

A hős 82-ösök

A cs. és kir. Hadügyminiszterium
1915. március 22-én kiadott 140-ik
számu vesztesség lajstromába foglalt
82-ös ezredbeli tisztek és legénység
névsora. (XLI. közlemény.)

Madarász József c. őrzetű 6.
sz. Csvm. Gyergyóremete 1890. ha-
dífogoly (Evakuációs-spítal Nr. 29.
Wladimir Oroszország). — Mezei
Mihály pött. EBK. 2. Homoródalmás
1884. hadifogoly (Oroszország). —
Mezei Mihály pött. 3. pötsz. Csvm.
Ditró 1884. hadifogoly (Militárispítal
Omsk, Oroszország). — Mihály Já-
nos 8. sz. Csvm. Kászoniimpér 1887.
hadifogoly (Oroszország). — Moko-
csán Miklós 5. sz. Alsófehérv. Mo-
nora 1884. hadifogoly (Bogutschar,
Woronesch tart. Oroszország).

Pál Sándor 11. sz. Csvm. Gyer-
gyószentmiklós 1891. hadifogoly (Sa-
markand, Oroszország). — Dr Péter
Aladár egyévi önkéntes, c. tizedes
3. sz. Udvm. Homoródalmás 1889-
hadifogoly (Spítal in Moskau, Orosz-
ország). — Péter Ferenc 14. sz.
Udvarhvm. Siklód 1890. hadifogoly
(Oroszország). — Péterfy Károly pött.

2. pótsz. Csikménaság 1887. hadifogoly (Oroszország). — Porca Jeremiás 11. sz. Tordaaranyosvm. F. Füged 1885. hadifogoly (Smarkand, Oroszország).

Ráduly András 8. sz. Homoródmás 1893., meghalt 1915. febr. 11. — Rafay Gáspár tizedes, c. szakaszvezető 5. sz. Udm. Enlaka 1891. hadifogoly (Jalutorow k Oroszország). — Rostás Lajos pót. 4. pótsz. Csik-esoboltai 1888. hadifogoly (Oroszország).

Sebestyén József 4. pótsz. Udm. Alsósófalva 1886. hadifogoly (Oroszország). — Siló Balazs c. ővezető 11. sz. Csikszentkirály 1886. hadifogoly (Oroszország). — Simon Ignác pót. 4. sz. Csikvárm. Gyergyóalfalu 1886. hadifogoly (Taschkent Oroszország).

Szakáli András 6. sz. Csikszenttamás 1892. hadifogoly. — Szöcs Nikodemus pót. 4. pótsz. Csikvm. Vasláb 1888. hadifogoly (Ufa Oroszország).

Tankó Péter 8. sz. Csvm. Gyimesfelsőlak 1888. hadifogoly (Oroszország). — Tódor Mihály ővezető 6. sz. Udm. Homoródmás 1889. hadifogoly (Evakuations-s. ital Nr. 29 in Wladimir, Oroszország). — Toplicsán János 6. sz. Csvm. Gyergyóbékás 1886. hadifogoly (Evakuations-s. ital Nr. 32. Niznij-Nowgorod, Oroszország). — Tusa István pót. 3. pótsz. Csikszentgyörgy 1884. hadifogoly (Oroszország).

Webersdorfer Ferenc tizedes 4. pótsz. Udm. Parajd 1881. hadifogoly (Evakuations-s. ital Nr. 32. Niznij-Nowgorod, Oroszország).

Zsombori János 6. sz. Udm. Zetelaka 1884. hadifogoly (Wolsk, Saratow tart. Oroszország).
(Folytatjuk.)

Táborból.

Haretér, 1915. okf. 18.

Irta: **S. Hegyi Sándor** 82-es őrmester.

Távol az édes otthonától, messze orosz földön, Luck városától délre, a Sztir folyó szöke vize mellett, szept. 18-án állást foglalt ami vitéz 82-es székely ezredünk. Negyedik zászlóaljunk pedig hátramaradt az ezredparancsnokságnál — tartaléknak.

A Sztir tulsó partján nagy orosz erők voltak beásva. Középen vígan folydogált a víz, mely egy-egy sárguló falevélkét sodort gyöngyös fodrai között. Nem törődve ő azzal, hogy mindkét partjáról ellenséges csapatok néznek egymással farkas-szemet.

Három nap telt el, amíg mi tartalékban voltunk. Ezalatt nappal pihentünk és éjjel mindig előre mentünk a front mögé — futóárkokat, tartalék-állásokat és drótsővényakadályokat készíteni.

Husadikán este kaptuk a parancsot, hogy a 14. század kint marad a tartalék-állásban. Egész éjszaka

serényen dolgoztunk, hogy minél jobb állásunk lehessen. Közben figyeltünk előre és balra a fronton levő századaink felé, hogy ott mi történik.

Igy telt el az éjszaka. Reggelre századparancsnokunk beteg lett és ott kellett hagyni bennünket. Kerecsi zászlós ur vette át a parancsnokságot, aki mellett én és egy pár altiszt, meg a legénység voltunk.

Nappal behúzódtunk a lövészárokba, mert hanem rögtön ágyutüz alá vett a muszka tüzéség. Ilyenkor az éjszaka fáradságait kipihentük, ha csak néha-néha ágyastól együtt meg nem ringatott egy-egy orosz gránát. Természetes, hogy ez esetben nem foghatott valami nagyon az édes álmom.

Este az egész fronton végig avizáltak, hogy a muszkatámadni fognak. Tehát nagyon jól vigyázzunk, mert veszély fenyeget.

Előttünk az 5. század volt beásva. Tőlünk balra a 6. ik. Annak meghosszabbításában a 8., 12., 9. és így tovább a Sztir mellett hosszan.

Bujkáló holdvilág volt. Minden órában patrollokat küldtünk az 5., 6. és 8. századhoz. Körülbelül 10 óra lehetett este, amikor egy patrullal magam is átmentem a 8. századhoz érdeklődni a helyzetről s rég nem látott testvéremmel is találkozni.

Néma esend volt mindenfelé. Ebből tudtuk, hogy a muszka támadni fognak, mert ők így szokták azt csinálni.

Óvatos léptekkel, égett házak fekete romjai előtt patrolloztam át a 8. századhoz. Alig érek oda, a nagy esendet rögtön zaj váltotta fel. A kézi és gépfegyverek ezrei megszólaltak.

Katonáink világító patronokat löttek fel, hogy megláthassák a muszka jövetelét. Itt még nem jöttek, hanem ettől balra hallatszott a nagy zaj és a lárma.

Végig zúgott az egész fronton az „alarm! alarm!” fegyverhez mindenki!

Erre én is visszafelé, századomhoz indultam patrullommal. A japánféle kis golyók csak úgy siránkoztak körülöttünk; robbanós golyói meg úgy csattogtak a fejünknel, mint a jó osztoros kezében az osztor csapója.

Mire visszaérkeztem századomhoz, már az is alarmirozva volt és a legrovidebb uton vonultak vissza a front mögött.

A 9. század előtt a folyón rengeteg muszka lepózkodott át derékig érő vízben, nagy szuronyos japán fegyverekkel. Segítségükre volt még a bujkáló holdvilág is, mert épen ezidőben bujt a felhő mögé, vagy talán előérzete volt arról, hogy mi fog itt történni és irtózott azt megnézni.

A nagykiterjedésű fronton, katonáink egy kissé távol voltak a lövészárokban egymástól. Pedig a feladatuk nehéz volt. Az oroszok 8—10 soros tömegerejüket korbácsolták a 9. század frontjának. Akár mennyit

lőtt, eknem bírták mind leőni őt. A vad horda átgyurta erejét a fronton; megszállták a 9. század helyét és egyes bakáit fogságba hurcolva, kineztek...

A 10. századot és minket a 14-et elibe dobtak a nagy muszkatömegnek. Iszonyu esata kezdődött. Közben a 12. és 13. századok is segítségül érkeztek. De jött a parancs is, hogy bármilyen drága vérrel az éj folyamán vissza kell foglalni az ellenségtől megszállt lövészárkokat.

Mi a nyílt terepen voltunk, a muszka veszettül löttek. Jött az értesítés: — Bátran fiúk, szuronyt a fegyverre!...

Pár percig néma esend lett. Csak a szuronyok csattogtak, míg vitéz bakáink fegyverre szegeztek. Azután egy vezető érces hang ki ri a néma esendből és utána az egész legénység átszellemült lelkesedéssel kiáltja: — Hurrah! hurrah! hurrah!

Ott voltunk a muszka között — a lövészárokban. Óriási zaj, lárma, bajonett csattogás és vészkiáltás közt folyt a rettenetes öldöklés. Mindenfelől hallatszott a jelszó: — Üssed, vágjad, szúrjad!

A muszka pedig kérő hangon mondták: — Pányi, pányi, bozse, bozse, dole puske!

Borzalmas éjszaka, pokoli fergeg volt. Alig negyed óráig tarthatott ez a fene játék és újra birtokunkba került a lövészárkok, mintegy 500 főnyi orosz fogollyal.

Hanem el kell képzelni, hogy mi verbe és halottba kerülhetett ez a mérkőzés! Garnadába hevert a sok halott. Széttépett muszka egész sora feküdt a lövészárokban. Vitéz bakáink kidobták onnan és elfoglalták el újra a véröntözött lövészárkokat.

A muszka pedig, mert célja nem sikerült és véres orral kellett elszaladjon, egész hajnalig olyan ágyuzást rendezett, hogy a muszka földig felé tátongva nyögött bele.

Reggelre az ágyudörgés és fegyverropogás megszűnt, de a muszka-nak is csak hült helyük maradt. Megléptek előtünk...

Igy csinálják a mi 82-es katonáink a harcot, ha a fronton hiba is történik valahol. A tartalék rögtön rendbe hozza a dolgot, vagyis székelyesen „ordnung” (ordnung)-ot (rendet) csinál...

Az igazi székely

összetart és támogatja azt a lapot, mely a Székelyföld egysége, előhaladása s így mindnyájunk érdekében küzd. Csekély 2 K 50 fillérért három hónapig bárhova elküldjük a „Székelyország”-ot, melynek minden száma érdekes és értékes közleményeket ad.

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminiszterium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

XLIII.

Az 1915. márc. 26-án kiadott 149. sz. veszteség lajstrom szerint:

Antal József 2. gye. 17. sz. Hszvm. Kézdiszarazpatak 1886. hadifogoly (Astrachan Oroszország, 1914 szept. 28-án meghalt).

Bács Vazul pót. 50. gye. Tavm. Mezőkök 1890. hadifogoly (Tjumen, Tobolsk tart. Oroszország). — Bácsu Miklós pót. 2. gye. Hszvm. Magyarbodza 1882. hadifogoly (Korsun, Oroszország). — Barabás András 2. gye. 14. sz. Hszvm. Nagybaczon 1882. hadifogoly (Wolsk, Saratow tart. Oroszország). — Bencze Lajos 2. gye. 8. sz. Hszvm. Lemhány 1890. hadifogoly (Ashabad, Oroszország). — Benke András pót. 2. gye. Hszvm. Kovászna 1886. hadifogoly (Oroszország). — Berta György pót. 2. gye. 4. sz. Hszvm. Kovászna 1887. hadifogoly (Korsun, Oroszország). — Biró János 2. gye. 9. sz. Udm. Korond 1885. hadifogoly (Astrachan Oroszország). — Bobes Miklós 2. gye. 4. sz. Hszvm. Magyarbodza 1886. hadifogoly (Korsun, Oroszország). — Bojezan Tódor 31. gye. 5. sz. Tavm. Mezőszentjakab 1892., meghalt 1915. jan. 13. — Boldizsár Domokos 2. gye. 3. pót. Udm. Nagykede 1886. hadifogoly (Korsun, Oroszország). — Brasován János pót. 2. gye. 6. sz. Hszvm. Kovászna 1891. hadifogoly (Korsun, Oroszország).

Csöré György ővezető, c. tizedes 3. gye. 4. sz. Hszvm. Erőd 1888. hadifogoly (Korsun). — Csukesi Sándor pót. 2. gye. 4. pót. Hszvm. Csernaton 1888. hadifogoly (Moskau).

Dánér Rudolf 2. gye. 8. sz. Hszvm. Uzon 1885. hadifogoly (Korsun). — Daragics Géza 2. gye. 3. pót. Hszvm. Sepsiszentgyörgy 1890. hadifogoly Bobrow Woronesch tart. Oroszország). — Demeter Ferenc tart. 2. gye. 8. sz. Hszvm. Maksa 1887. hadifogoly (Samarkand, Oroszország).

Fekete Sándor pót. 2. gye. pót. Hszvm. Alesernaton 1882. hadifogoly (Wolsk). — Fekete Frigyes pót. 2. gye. 10. sz. Hszvm. Sepsiszentgyörgy 1882. hadifogoly (Oroszország). — Finta József pót. 2. gye. 4. sz. Hsz. Gelencez 1889. hadifogoly (Astrachan, Oroszország). Frink János 50. gye. 15. sz. Tavm. Dombró 1889. hadifogoly (Samarkand).

Gál Dancs Mózes 2. gye. 5. sz. Hszvm. Aldoboly 1883. hadifogoly (Wolsk). — Gligor Vazul vagy Batumos János 50. gye. Tavm. Felsővidra 1891. hadifogoly (Tjumen).

Hajdu József tart. 2. gye. 14. sz.

Hszvm. Hilib 1885. hadifogoly Ni h
nij-Nowgorod). — Hanes Miklós
50. gye. 5. sz. Tavm. Nyágra 1889.
hadifogoly (Simbirs, Oroszország).
— Hoportján Vazul ővezető 50.
gye. 4. sz. Tavm. Vajdaszeg 1892.
hadifogoly (Moskau).

Kálesa Elok pött. 2. gye. Hszvm.
Zágon 1885. hadifogoly (Taschken,
Oroszország). — Kedves Ferenc tart.
2. gye. Csikmadaras 1886. hadifogoly
(Jalutorowsk, Oroszország). —
Kira Miklós Tavm. Felsővidra hadi-
fogoly (Oroszország). — Kis Károly
tart. 2. gye. 8. sz. Udv. Medesér
1886. hadifogoly (Astrachan). —
Kosma István pött. 2. gye. 5. sz.
Hszvm. Szentkatolna 1891. hadifogoly
(Bogutschar). — Koszma István
2. gye. 5. sz. Hszvm. Szentkatolna
1891. hadifogoly (Waronesch). —
Kozma János pött. 2. gye. 4. sz.
Hszvm. Kovászna 1890. hadifogoly
(Astrachan). — Kozma József 2. gye.
2. sz. Hszvm. Kovászna 1883. hadi-
fogoly (Astrachan). — Krajala János
tart. 2. gye. 8. sz. Hszvm. Magyar-
bodza 1889. hadifogoly (Bogutschar).
— Keisán János pött. 50. gye. Tavm.
Egerbegy 1881. hadifogoly (Tjumen).

(Folytatjuk)

53 esztendő Udvarhelyvármegye köz- igazgatási életéből.

Irt: lengyelfalvi Bátor Orbán Ottó.

Török Albert főispánsága idejében
folytak a tárgyalások a kormány és
Székelyudvarhely város között a fő-
reáliskola építése ügyében.

Furcsa, de igaz, hogy e kérdésnél
a kormány és a főispán kétféle vé-
leményen voltak. A főispán hivata-
losan engedelmességet ugyan a
kormányhoz, de azért alattomban
egy hatalmas újságcikket írt, a mely-
ben a kormány eljárását alaposan
lerántotta.

Mikor a cikk elkészült, Török Al-
bert behivatott engem Székelyudvar-
helyre és azt nekem felolvastva, vé-
leményemet kérte.

Tél volt. A kályhában pattogott a
tűz. Azt tanácsoltam neki, hogy
nyítsa ki a kályha ajtaját és a cik-
ket dobja a lángok közé, mert ha az
napvilágot lát, biztos romlását fogja
előidézni.

Török Albert kikacagott engemet.
Azt mondotta, hogy ő a cikket oda
adja Szabó Károly ügyvédnek, aki
meghitt barátja. Az majd lemásolja
és a saját írását küldi be a szer-
kesztőséghez s így ötöt, a főispánt
semmi gyanu nem terheli.

Látva, hogy a cikket mindenképen
napvilágra akarja hozni, még csak
jegyzem meg, hogy Szabó Károly
kezébe olyan fegyvert ad önmaga
ellen, amellyel az bármikor megbuk-
tathatja őtet.

A cikk nem sokára megjelent és
kormánykörökben óriási feltűnést
keltett. Szorgosan keresték, kuttatták

a szerzőt, de minden eredmény nél-
kül.

Majd egyhanguan folytak a napi
események a vármegyében s követ-
kezett az általános képviselőválasz-
tás.

A székelykeresztúri kerület kivé-
telével, a többiekre nézve paktumot
kötöttünk s megállapítottuk azt, hogy
melyik lesz a kormánypárti és me-
lyik marad ellenzéki kerület.

A székelykeresztúri kerület azért
maradt nyílt kerületnek, mert ott
mind a két fél bizott győzelmében.
Szent-Királyi Árpád volt a járás
főszolgabírája, aki mint kormány-
párti jelölt, az ellenzék jelöltjével
szemben hatalmának egész erejével
dolgozott. De bizony az ellenzék
sem maradt tétlen.

Síklód községbe a képviselőjelölt
főszolgabíró és én, egyszerre érke-
zünk meg korteskedni.

Az eredmény rövidesen mutatko-
zott s abban nyilvánult, hogy még
azon éjszaka a főszolgabíró-képvi-
selőjelölt, a pap sertésólljába bujt
el és ott halt, hogy a feldühödött
nép itéletét elkertülje. Csak másnap
és akkor is a csendőrök jelenlété-
ben bujt elő rejtékelyéről. Termé-
szetesen az ellenzék győzött és a
főszolgabíró megbukott.

Itt különben az igazság azt ki-
vívja, hogy Szent-Királyi Árpád
közéleti tevékenységéről bővebben is
szóljak.

Neki Udvarhelyvármegye közle-
tében nagyon szép szerepe volt.
Mint a vármegyének érdemes fő-
jegyzője, a székelykeresztúri járás-
nak főszolgabírája, majd a székely-
keresztúri választó kerületnek egy
izben országgyűlési képviselője, ki-
vívó mintagazda és a „Székely ten-
geri“ országos hírnevű meghonosí-
tója volt ismeretes.

Négy fia maradt: Zoltán, Béla,
Árpád és Andor. Három közülük:
Zoltán, Béla és Árpád katonai pá-
lyára léptek. A lovasságnál szolgál-
tak és mind a hárman a világhábo-
ruban a harctérre vonultak a haza
védelmére.

Zoltán, mint honvéd huszárszáza-
dos, Béla pedig közös huszárszáza-
dos és Árpád szintén közös huszár-
főhadnagyi rangot nyert. Az utóbbi
hősi halált halt. Zoltán és Béla to-
vább küzdenek most is a hazáért.

Andor Udvarhelyvármegye főis-
páni titkára. Szorgalmas, munkás,
képzett fiatal ember, nagy remények-
re jogosult és magas állások betöl-
tésére hivatott.

(Folytatjuk)

**Havi fizetéssel
nyomdásztanulónak** egy
jóravaló, szorgalmas fiút **felvesz**
Betegh Pál könyvnyomtató-intéze-
tébe Székelyudvarhelyt. **Reál- vagy**
polgári iskolai két osztályt, avagy
**algimnáziumot végeztek előny-
ben részesülnek.**

HIREK.

Sir a Freikopfelen.

— Petres Elek emlékezete. —

Együtt szenvedtünk északon,
Kirov mellett, Zámor fölött;
Most Dél nehéz csatáiban
Hű lelke mennybe költözött...

Magas hegyen esett el ő:
Illett ez így hozzá nagyon;
S dicsérte őt a tiszta hó
A fénybe' furdó alpokon.

Magasztos löptü volt a lét,
A földi pálya is neki,
Magasztos, büszke stílusu
A sir: Freikopfelen bércei...

Kriptája messze látható,
Istenművelte alkotás;
A drága szív, mely ott pihen,
Az is csak az... mi vloná más?

Magasba tört, az Úr felé,
Mig el nem érte sorsa itt;
S a nagy szív túlragyogja most
Remek sirjának ormaít...

Földes Zoltán.

— **Vármegyei közgyűlés.** Ud-
varhelyvármegye törvényhatósági bi-
zottsága e hó 27-én Ugron János
főispán elnöklésével tartotta meg
őrszi rendes közgyűlését a tagok élénk
részvételével. Első sorban is a ki-
rály Ő Felségének a zászló- és ci-
merkérdés rendezéséről tett intézke-
déséért hódoló felirat küldését ha-
tározta el a közgyűlés. A harmadik
hadikölesőből pedig 20,000 koronát
jegyeznek. A magyar-lengyei egye-
sületnek Lengyelország önállóságára
vonatkozó kérelmét, a törvényható-
ság meleg rokonszenvét fejezve ki,
ajánlotta a kormányhoz a békekötés-
nél való támogatásra. Székelyudvar-
helyt a postapala építésére a ke-
reskedelemügyi miniszterhez felira-
tot küldenek. A költségvetések tár-
gyalása rendén meghatározták, hogy a
Kárpátokban elpusztult falvak fel-
építéséhez 1 százalékos vármegyei
pótadóval járulnak hozzá. A vármegyei
pénzek elhelyezését a múlt évi
felosztás szerint határozták el. A
vármegyei központi választmányba
Dr Nagy Samu helyére Kolombán
Lajos tanfelügyelőt választották meg.
A megüresedett árvaszéki elnökségre
a választásokat szintén megejtették.
Egyhangulag, közfelkiáltással történ-
tek a választások s ez érdeme a vár-
megye vezetőségének, hogy a békés
hangulatot annyi érdek előtérbe tolu-
lása mellett is sikerült megtartania.
Az árvaszéki elnöki állásra len-
gyelfalvi báró Orbán Jánost, a más-
fél évtized óta ülnökkösködő érdemes
tisztviselőt, ülnökköknek: Dr Kovácsy
Lászlót és Szent-Királyi Kálmánt,
aljegyzőknek: Dr Nagy Sándort és
ifj. Ugron Ákosot választották meg. A
városi ügyeknél Orbán Lajos rendőr
felelősségének helyet adtak és részere
magasabb nyugdíjat állapítottak meg.
Székelyudvarhely városnak az ingat-
lanok értékelkedése után kiveten-

dő járulékokról alkotott szabályrende-
letét elfogadták és jóváhagyásra
ajánlották a miniszternél. Kénos köz-
ségének a napszamosokra kirovandó
községi pótadóról szóló szabályren-
deletét elutasították. Az átiratok so-
rán Debreczen városának az élelmi-
szer uzsora ellen a kihágási eljárá-
sok gyorsítása és a közfogyasztásra
szánt élő állatok maximális árának
országos megszabása s a fontosabb
élelmiszerek rekvirálásának engedé-
lyezése, ugyancsak Szilágyvármegye
közönségének a marhalevelek átirási
díjainak felemelése és az így befolyó
jövedelemnek rokkantügyi segélye-
zésre való fordítása tárgyában kül-
dött átiratát — pártoló felirattal
fogják támogatni. A Nemzeti Aldo-
zatkészség szobrának címeres leme-
zét pedig 300 K adománnyal váltja
meg Udvarhelyvármegye részéről. A
székelyudvarhelyi — parajdi tvh. közut
folytatólagos kiépítésére 130,000 K
államkölesont kérnek a kereskede-
lemügyi minisztertől.

— **Katonai bevonulás nov.**

3-án. Székelyudvarhely r. t. város
tanácsától 7259—1915 k. i. szám
alatt a következő hirdetményt vet-
tük: Közhírré teszem, hogy az 1873.,
1874. és 1875. évben született s a
népfelkeltési bemutató szemlén, illet-
ve utószemlén alkalmasnak talált
népfelkeltők — kötelesek folyó évi
november hó 3-án a népfelkeltési
igazolványon kitüntetett m. kir. hon-
védkiegészítőhöz, illetve cs. és kir.
hadkiegészítő parancsnoksághoz be-
vonulni. Ugyancsak kötelesek no-
vember hó 3-án a csikszeredai hon-
véd pótzászlóaljhoz bevonulni azon
1872., 1873. és 1874. évben szüle-
tett, valamint fiatalabb korba tartozó
A) alosztályú népfelkeltők, a kik a
népfelkeltési fegyveres szolgálatra
már egyszer bevonultak, de szabad-
ságot kaptak. Székelyudvarhely, 1915.
október hó 23. Dr Majthényi Miklós
s. k. polgármester.

— **A vértanu leánya.** Martonosi
Gálffy Mihály, az 1854-ben vértanu
halált halt hazafinak volt legidősebb
leánya jánosfalvi Sándor Mózes kir.
tanácsos, Udvarhelyvármegye köztisz-
teletben álló nyug. tanfelügyelőjének
felesége szül. martonosi Gálffy Ka-
talin, aki e hó 30-án reggel 5 óra-
kor 67 éves korában elhalt. A ki-
tűnő háziasszony, derék édes anya,
ki öt gyermeknek adott életet, kö-
zel egy év óta súlyos betegség miatt
ágyhoz volt kényszerítve s a leggon-
dosabb ápolás sem tudta életét me-
gmenteni. Az elhunytban martonosi
Gálffy Mária, a közelebből meghalt
szenterzsébeti Szabó Károly nyug.
kir. adófelügyelő özvegye, szeretett
testvérét veszítette el. Halála város-
és megyeszerte élénk részvétet kelt.
Temetése november 1-én lesz Szé-
kelyudvarhelyt.

— **Marostordai helyiérdekű
vasút.** A Marosvásárhelyről Mező-
méhesre, Tekére és Parajdra szét-
ágazó, Mezőbándig és Deményházig
még a múlt év vége felé elkészült
és a folyó év elején üzembe helye-
zett keskenyágú Marostordai he-

lyi érdekű vasútnak mezőbánd tekei és deményháza—parajdi részei a megtartott műtanrendőri bejárásán a közforgalomnak átadattak úgy, hogy ez a 106 kilométernyi hosszával legnagyobb helyi érdekű vasútjaink közé tartozó vasúthálózat most már egész terjedelmében üzemben van. Az építést finanszírozó pénzüzetek, a Magyar Agrár- és Járadekbank és a Magyar Bank és Kereskedelmi R. T. ezzel a Mezőség és Nyárádvölgy lakosságának régi óhaját valósították meg, mely vasút híján visszamaradt, de igen termékeny és fejlődésre képes vidékének gazdasági fellendülését várja e vasúttól. A finanszírozó bankok azon nagyszabású elhatározását, mellyel a háború kitörése dacára, sőt annak megtörténte után a vasútépítés folytatásához és befejezéséhez szükséges igen jelentékeny anyagi eszközöket rendelkezésre bocsájtották, különösen kiemelendő hazafias cselekedetnek kell minősíteniük, mert számos mértőnköt és munkások nagy tömegét juttatták keresethez és lehetővé tették az ország vasúthálózatának egy gazdaságilag és formailag jelentős vasúttal való kiegészítését. Hasonlóképpen a legnagyobb dicséretet érdemli az is, hogy a m. kir. államvasutak igazgatósága a fennforgó nehéz viszonyok között is módot talált arra, hogy az új vonalakat személyzettel ellássa és üzembe helyezze.

— **A 42—50 éves népfelkelők** való kivételes bánásmódra nézve a kereskedelemügyi miniszter megnyugtató választ küldött az Országos Iparegyesületnek. E szerint a honvédelmi miniszter a hadügyminiszterrel történt megállapodás alapján rendeletet bocsátott ki, mely szerint azok a 42—50 éves népfelkelők, a kiknek az önkéntesi jog elnyeréséhez szükséges minősítésük nincs meg, akik azonban személyes képességükkel, hivatásukban végzett szolgálataikkal vagy társadalmi állásukkal igazolják képzettségüket, a katonai szolgálatban kivételes bánásmódban részesülnek. A közönséges kaszárnyai (tábori) munkák végzése alól mentesek lesznek. Ha a szolgálat lehetővé teszi, engedelmehető lesz részükre az is, hogy a lakatnyán kívül lakjanak. A kedvezményre vonatkozó részletes intézkedés külön rendeletben fog megjelenni.

— **Hősi halál.** Balázs János Recsenyéd (Udverhvm.) állami tanító és unitárius énekvezér, a 22-ik honvéd gyalogezred hadapródja, a Szereth-menti harcokban 1915. szept. 4-én kapott súlyos sebesülése következtében — négy heti szenvedés után — a máramarosszigeti kórházban október 7-én hősi halált halt életének 30 évében. Temetése katonai díszkísérettel okt. 9-én volt Máramarosszigeten. A ref. temetőbe helyezték örök nyugalomra felesége szül. Imets Kata jelenlétében, akin kívül Róza, Albert és János nevű árva gyermekei siratják a forrón szerető

édes apát, a hivatásának önzetlen odaadással élt közéleti munkás férfit.

— **Színészet Székelyudvarhelyt.** Farkas Béla, a délvidéki II. színikerület igazgatója, jelenleg Szászvároson időző és nagy pártolásban részesülő szintársulával november 6-án színiszereont nyit Székelyudvarhelyt. Előadásait a Budapest-szálló színháztermében fogja tartani, amelyekre bérletet nyit. A bérletek gyűjtésével Pusztay Béla ig. helyettes, a társulat agilis titkára van megbízva, aki november 3-án személyesen teszi tiszteletét a város műpártoló közönségénél. Músonon a legjobb ujdonságok vannak s hisszük, hogy a város közönsége e nehéz időkben is hazafias támogatásban fogja részesíteni az érdemes szintársulatot. Az igazgatóság e helyen kéri a kiadó lakások tulajdonosait, hogy pontos lakcímeiket a „Székelyország“ kiadóhivatalánál előjegyeztetni sziveskedjenek.

— **Tizenháromezer hadiárva.** A belügyminiszter körrendelete értelmében az árvaszékek most számoltak be azokról az intézkedésekről, a melyeket az árvavédelem céljából június végéig tettek. Junius 30-áig a hadiárva létszáma 13.394 volt. Ezekből édesanyjánál van 91.35 százalék, kirendelt gyámjánál 3 százalék, egyéb hozzátartozójánál 0.15 százalék, örökbefogadónál 5.50 százalék.

— **Posta- és távirtd forgalom a hódított területekkel.** A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara közli az érdekeltekkel, hogy a magyar és osztrák csapatok által Orosz Lengyelországban megszállott területeken állandó hadtápposta- és távirtdhivatalok állítottak fel, amelyek táboripostaszámok helyett, az illető hely nevével vannak megjelölve. A csapatok postaküldeményei a Tábori postautasításban, a magánküldemények pedig a kamaránál megtekinthető szabályok szerint kezeltek. Eddig a következő hadtáppostahivatalok nyitlak meg: Dabrowa in Polon, Oikusz, Noworadomszk, Piotrow, (Petrikau), Jedrzejoj, Micchow, Wloszczowa, Dzialoszyn, Kielce, Busk in Polon, Piuceuw, Szczoceiny, Dzialoszyce, Radom, Belhatow, Goszkowicz, Nowa-Brzeznicza, Pajeszno, Rudniki, Sulejow, Szczerzow, Wolbrosz.

— **Olcsóság — Szibériában.** Érdekes levelet olvastunk, — írja a kolozsvári Ellenzék — amelyet egy orosz fogságba esett katonánk küldött öccsének. A katona Tjumenben van, a tobolszki kormányzóság területén lévő fogolytáborban. Levelét februárban írta s csak most került rendeltetési helyére. E levélben megírja, hogy mik a piaci árak a tobolszki kormányzóságban. Eszerint egy tojás ára 3 fillér, a tej literje 24 fillér, egy kiló kenyér 12 fillér, egy kiló marhahús 35 fillér, levágni való borjú 2 korona 35 fillér, egy ürü 4 korona, egy birka 7 korona,

egy galamb 6 fillér, egy nyul 18 fillér, tyúk 24—36 fillér, kakas 15 fillér. Hízó disznó 12 korona, egy kilogram burgonya 3 fillér. Csak a vasúti állomási gépontokon van valamivel nagyobb drágaság. — Vajjon nem lenne-e célszerű a legtöbb mesterséges árdrágító uzsorásunkat is — Szibériába küldeni, hogy tanuljanak olcsóságot?...

— **Az adó mérséklése.** A pénzügyi kormány rendelete értelmében a pénzügyigazgatóság körrendeletet bocsájtott ki, a melyben tájékoztatja a közönséget, hogy kiknek és mily esetben van igényük adóelengedésre. E szerint a házbéradó törlése bármikor kérelmezhető, ha a ház tényleges birtokosa bérőjének a házbért egészben vagy részben elengedte. A törlés alapjául a ház tényleges birtokosa által kiállítandó bélyegmentes nyilatkozatot minden egyes bérletre külön-külön köteles kiállítani és a nyilatkozaton levő záradékot az előjáróság, illetve adóhivatal által igazoltatni. A kérvényeket a pénzügyigazgatóságnál kell benyújtani. A harmadosztályu keresetadó mérséklése csak abban az esetben kérhető, ha az adózó fél igazolja, hogy a másodosztályu keresetadónak 1914—16. évekre jogerősen megállapított alapja az adózónak katonai szolgálatra történt be hívésa folytán legalább ötven százalékkal csökkent. Az ilyen adó mérséklésre vonatkozó kérelmeket az érdekeltek legkésőbb 1916. január végéig tartoznak a pénzügyigazgatóságnál benyújtani.

— **Hadseregszállítások.** A m. kir. honvéd központi ruhatár parancsnoksága 1915. dec. 31. és 1916. jan. 31. ik szállítási határidővel pályázatot hirdet az alábbi cikkek szállítására. Hősapka, gyapju keztyű, lábikravédő, hátizsak, kardbojt, sarkantyúk, kulacs, lóvakaró, cipész, szabószerszámok, nyeles csákány, ásó, szekerce, fejsze, összehajtható kézi-fűrés, véső, harapófogó, kisasó, balta drótvágó olló, lámpa, jegytek, gombok, hordnevederek, zsinagék, lókefe, sátorcővekek és jegyző könyvek. Az ajánlatok nov. 5-én d. e. 9 óráig nyújtandók be fenti parancsnokságnál. Ugyancsak a m. kir. honvéd központi ruhatár parancsnoksága pályázatot hirdet hűsítő, egészségügyi karkötő és gyapju kepa szállítására. A szállítási határidő 1915. december hó 31-ike. A pályázatok nov. 9-én d. e. 9 óráig nyújtandók be a fenti parancsnoksághoz. A részletes pályázati hirdetmények a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara hivatalos helyiségében megtekinthetők.

— **Új menetrend.** Értesítjük a t. utazó közönséget, hogy a vonalainkon 1915. évi november 1-én a következő menetrendváltozás lép életbe. Újra életbe lépnek: 1. a Székelyudvarhelyről d. u. 12 óra 11 p-kor induló és Mvásárhelyre d. u. 2 óra 66 p-kor érkező 8006. sz. 2. a Mvásárhelyről

este 6 óra 07 p-kor ind. és Gyszentmiklósról este 10 óra 45 p-kor érkező 8008. sz. 3. a Gyszentmiklósról éj. 4 óra 20 p-kor ind. és Székelyudvarhelyre d. e. 11 óra 07 p-kor érkező 8007. sz. 4. a Mludasról este 6 óra 09 p-kor ind. és Neégbudatelkére este. 8 óra 40 p-kor érkező 8170. sz. 5. a Neégbudatelkéről éj. 3 órakor ind. és Mludasra reg. 5. óra 51 p-kor érkező 8169. sz. 6. a Küküllőszögéről d. u. 3 óra 04 p-kor ind. és Parajdra este 8 óra 30 p-kor érkező 8314. sz. 7. a Parajdról reg. 4 óra 17 p-kor ind. és Küküllőszögére d. e. 8 óra 58 p-kor érkező 8311. sz. 8. a Segesvárról reg. 4 óra 50 p-kor ind. és Szudvarhelyre reg. 7 óra 20 p-kor érkező 8512. sz. 9. a Szudvarhelyről este 7 óra 48 p-kor ind. és Segesvárra este 10 órakor érkező 8515. sz. személyszállító vonatok. A megnevezett vonatok közül a 8008. 8170. 8311. 8314. 8512. 8515-ös november 1-én, a 8007. 8006. 8169 es pedig november, 2-án indulnak első ízben. A vonatok részletes menetrendje az 1914. május 1-től érvényes hirdeteményekből vehető ki. Kolozsvár, 1915. október 28. Az üzletvezetőség.

A pillágháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott — Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaranyos- és Udvarhely-vármegyék bármelyik községébe tartozó s külön a hős 82-ös katonák hiteles és teljes névsorát egyedül a „Székelyország“ c. ujság közli. E lapot három hónapig 2 K 50 fillérért bárhova s így a táborba is bérmentesen elküldi a „Székelyország“ kiadóhivatal, mely Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt van. — **Rendelje meg azonnal!** Posta-utalványra írja le a címet és küldje be a csekély előfizetést, melynek vétele után hetenként pontosan kapja a „Székelyország“-ot, a székelység hű barátját.

Névjegyek, meghívók és mindenféle nyomtatványok készülnék e lap kiadóhivatalában.

Ismerősei, jóbarátai körében mindenki ajánlja a „Székelyország“-ot

Nyomtatta és kiadja BETEGH PÁL könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.